

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OLP-11404/2012-ERU

V Jihlavě dne 6. listopadu 2012

Č. j.: 11404-9/2012-ERU

R O Z H O D N U T Í

Energetický regulační úřad, se sídlem Masarykovo nám. 5, 586 01 Jihlava, jako správní úřad věcně příslušný podle § 17 odst. 7 písm. e) bod 2. zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení zahájeném na návrh

█ (dále též „navrhovatel“), ve věci určení, zda zanikly právní vztahy, jejichž předmětem je dodávka elektřiny, a které vznikly na základě smluv o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 30. srpna 2010, uzavřených mezi navrhovatelem jako zákazníkem, a společností CENTROPOL ENERGY, a.s., se sídlem Vaníčkova 1594/1, PSČ 400 01 Ústí nad Labem, IČ: 254 58 302 (dále též „CENTROPOL ENERGY, a.s.“), podle ustanovení § 141 odst. 7 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“),

r o z h o d l t a k t o:

Právní vztahy s předmětem dodávky elektřiny do odběrného místa č. █
█ na adrese █,
a odběrného místa č. █ na adrese █
█, založené smlouvami o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 30. srpna 2010, uzavřenými mezi █
█, jako zákazníkem, a společností CENTROPOL ENERGY, a.s., se sídlem Vaníčkova 1594/1, PSČ 400 01 Ústí nad Labem, IČ: 254 58 302, jako držitelem licence na obchod s elektřinou, ke dni 30. srpna 2012

z a n i k l y.

O d ů v o d n ě n í

I. Podstata sporu a shrnutí důvodů

Energetický regulační úřad (dále též „ERÚ“) obdržel dne 26. září 2012 od █
█, návrh na zahájení správního řízení ve věci určení, zda zanikly právní vztahy, jejichž předmětem je dodávka elektřiny, založené smlouvami o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 30. srpna 2010, mezi navrhovatelem jako zákazníkem, a společností CENTROPOL ENERGY, a.s., se sídlem Vaníčkova 1594/1, PSČ 400 01 Ústí nad Labem,

IČ: 254 58 302 (dále též „odpůrce“), resp. - slovy navrhovatele - zda předmětné vztahy i nadále trvají po datu 30. srpna 2012. Jako důkazní prostředky navrhovatel předložil smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny pro odběrné místo č. [REDAKCE] na adrese [REDAKCE], smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny pro odběrné místo č. [REDAKCE] na adrese [REDAKCE], obchodní podmínky dodávky elektřiny ze sítě nízkého napětí - účinné od 1. ledna 2010, a výpověď předmětných smluv s účinností ke dni 30. srpna 2012. Navrhovatel rovněž konstatoval, že na jím zasláný dopis ze dne 17. července 2012 odpůrce nereagoval. Obsahem předmětné písemnosti bylo vyjádření nesouhlasu navrhovatele s reakcí odpůrce ze dne 5. června 2012 k zasláné výpovědi smluv o sdružených službách dodávky elektřiny (neakceptace výpovědi) s tím, že nevyjádří-li se odpůrce do stanovené lhůty, navrhovatel se v dané věci obrátí na Energetický regulační úřad.

V rámci oznámení o zahájení správního řízení vyzval Energetický regulační úřad společnost CENTROPOL ENERGY, a.s. k vyjádření se v této věci. Ve vyjádření, které ERÚ obdržel dne 5. října 2012, odpůrce uvedl, že dodávky elektřiny pro uvedená odběrná místa navrhovatele byly zahájeny ke dni 1. prosince 2010. Na základě sporným stranám poskytnuté možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí odpůrce ve vztahu k písemnosti ze dne 17. července 2012 uvedl, že podal reklamaci provozovateli poštovních služeb ohledně doručení vyjádření ze dne 20. července 2012 navrhovateli, a v této souvislosti doložil potvrzení o převzetí poštovní zásilky.

II. Posouzení věci

Působnost Energetického regulačního úřadu je vymezena a upravena zákonem, a to především zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Navrhovatel se podaným návrhem na zahájení řízení domáhal, aby ERÚ podle § 17 odst. 7 písm. e) bod 2. energetického zákona rozhodl „o skutečnosti, zda smluvní vztah s obchodníkem CENTROPOL ENERGY, a.s. i nadále trvá po datu 30. 8. 2012“.

Podle § 17 odst. 7 písm. e) bod 2. energetického zákona platí, že ERÚ na návrh zákazníka odebírajícího elektřinu nebo plyn pro spotřebu v domácnosti nebo zákazníka, který je fyzickou osobou podnikající, rozhoduje o určení, zda právní vztah mezi zákazníkem a držitelem licence, jehož předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny nebo plynu, vznikl, trvá nebo zanikl.

Navrhovatel je fyzickou osobou odebírající elektřinu odběrným elektrickým zařízením, která nakoupenou elektřinu pouze spotřebovává (zákazníkem), a odpůrce je držitelem licence na obchod s elektřinou č. 140805731. V rozsahu pravomocí svěřených zákonem je Energetický regulační úřad oprávněn rozhodovat ve věci samé.

Navrhovatel koncipoval petit ve smyslu určení, zda jím konkretizované vztahy

s předmětem dodávky elektřiny trvají i nadále po datu 30. srpna 2012. Procesní úkony je třeba vykládat podle jejich obsahu. Z tohoto pohledu je pak třeba vykládat aplikaci dispoziční zásady o zákazu překročení, resp. povinnosti vyčerpání petitu. Přitom se musí přihlížet jak k druhu návrhu, tak k druhu řízení, dále i k povaze práva a právního odvětví, jakož i k odborné terminologii. Dispoziční zásada velí, že orgán rozhodující ve věci nesmí překročit návrh a musí jej vyčerpat, avšak ve vztahu k jeho podstatě. Z obsahu podaného návrhu implicitně vyplývá a je nepochybné, že podstata návrhu (skutečná vůle navrhovatele) směřovala k rozhodnutí ERÚ ve smyslu vydání autoritativního výroku o tom, že předmětné vztahy zanikly ke dni 30. srpna 2012. Tento závěr lze dovodit jak z předložených důkazních prostředků (srov. výpověď smluv ke dni 30. srpna 2012), tak ze samotného vyjádření navrhovatele v tom smyslu, že nesouhlasí s odpovědí odpůrce (neakceptace výpovědi), neboť „smlouva uzavřená ... dne 30. 8. 2010 je uzavřená dle obchodních podmínek k tomuto datu, tj. na dobu určitou 24 měsíců“ (písemnost ze dne 17. července 2012).

Navrhovatel pro odběrné místo č. [REDAKCE], nacházející se na adrese [REDAKCE], a pro odběrné místo č. [REDAKCE] na adrese [REDAKCE], uzavřel s odpůrcem smlouvy o sružených službách dodávky elektřiny (navrhovatelem podepsané ke dni 30. srpna 2010). V závěrečných ustanoveních předmětných smluv je uvedeno, že obchodní podmínky dodávky elektřiny jsou její nedílnou součástí, přičemž ze strany navrhovatele byly předloženy obchodní podmínky dodávky elektřiny ze sítě nízkého napětí, platné a účinné od 1. ledna 2010 (dále též „obchodní podmínky“ či „OPD“).

Mezi účastníky řízení je sporná skutečnost ukončení smluvních vztahů s předmětem dodávky elektřiny do výše specifikovaných odběrných míst navrhovatele. Navrhovatel akcentoval, že výpovědí ze dne 29. května 2012 ukončil smlouvy o sružených službách dodávky elektřiny ke dni 30. srpna 2012. Odpůrce konstatoval, že výpověď předmětných smluv ke stanovenému datu neakceptuje, neboť smlouvy o sružených službách dodávky elektřiny jsou dle čl. IV. odst. 3 obchodních podmínek (ze dne 5. ledna 2012) uzavřeny na dobu určitou 36 měsíců, a v této souvislosti dovodil, že tyto smlouvy lze bez smluvní sankce ukončit nejdříve ke dni 29. srpna 2013, a to výpovědí doručenou tři měsíce před požadovaným termínem ukončení. Navrhovatel se s tímto názorem odpůrce neztotožnil, když zdůraznil, že na posuzovaný případ dopadají obchodní podmínky účinné v době uzavření smlouvy, tj. ke dni 30. srpna 2010.

Jako prvotní musí Energetický regulační úřad posoudit spornou otázku použití obchodních podmínek, když navrhovatelem je odkazováno na obchodní podmínky účinné od 1. ledna 2010, které byly přiloženy ke smlouvě o sružených službách dodávky elektřiny v době jejího podpisu (viz vyjádření ze dne 17. července 2012), kdežto odpůrce argumentuje obchodními podmínkami ze dne 5. ledna 2012, tj. obchodními podmínkami pozdějšími (vyjádření ze dne 5. června 2012). Vzniká tak otázka, zda vzájemná práva a povinnosti tvořící obsah právního vztahu založeného smlouvou o sružených službách dodávky elektřiny pro odběrné místo č. [REDAKCE], a smlouvou o sružených službách dodávky elektřiny pro odběrné místo č. [REDAKCE], lze ve smyslu smluvních ujednání vůbec jednostranně

měnit.

Vznik závazkových vztahů musí vycházet zejména z respektu a ochrany autonomie vůle smluvních subjektů, neboť se jedná o zcela elementární podmínku fungování materiálního právního státu, vyplývající z čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, podle něhož každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá (podle nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 05. 2004. sp. zn. I. ÚS 167/04).

Měnit závazkový právní vztah je především věcí účastníků, když změna s jejich souhlasem – na základě dohody – jsou pravidlem. V obsahu smluv o sdružených službách dodávky elektřiny vyplývá vůle stran v tom smyslu, že *„smlouva může být měněna pouze písemnou formou; změny smlouvy lze dále provést podle zásad uvedených v OPD, které jsou nedílnou součástí smlouvy“*. Podle článku I. základních ustanovení bodu 1. obchodních podmínek tvoří tyto nedílnou součást smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny, přičemž ustanovení ve smlouvě mají před ustanoveními OPD přednost, jsou-li s nimi v rozporu.

Práva a povinnosti smluvních stran se řídí především ustanoveními uzavřené smlouvy. Pokud vůle smluvních stran tendovala k výlučné (srov. použitý obrat „pouze“) změně závazkového vztahu založeného smlouvou o sdružených službách dodávky elektřiny písemnou formou, je třeba případnou změnu posuzovat optikou tohoto kritéria.

Pro posouzení věci ERÚ považuje dále za významný článek VII. bod 1. OPD, který stanoví, že *„dodavatel (odpůrce) je oprávněn stanovit svým oznámením nový ceník a/nebo nové OPD, když toto oznámení se pokládá za návrh změny ceníku a/nebo OPD a musí v něm být určeno datum, od něhož má ke změně dojít. Odběrateli (navrhovatelé) pak v této souvislosti přísluší právo odstoupit od smlouvy, jakožto výlučný nástroj pro vyjádření nesouhlasu se změnou právního vztahu.“*

Obchodní podmínky jsou výrazem smluvní volnosti stran, které mohou vzájemná práva a povinnosti vyjádřit nejen přímo ve smlouvě, ale i nepřímým tím, že se ve smlouvě odvolávají na určitá pravidla, jejichž obsah mezi sebou učiní závazným. Vzhledem ke skutečnosti, že se v případě smluv o sdružených službách dodávky elektřiny jedná o spotřebitelské smlouvy, lze v plném využít ustanovení § 56 občanského zákoníku. Ustanovení § 56 odst. 1 občanského zákoníku obecně stanoví, že *„spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran.“* Tuto generální klauzuli demonstrativně konkretizuje odst. 3 citovaného ustanovení, který mezi nepřípustná smluvní ujednání řadí v rámci písm. h) taková ujednání, která *„dovolují dodavateli jednostranně měnit smluvní podmínky bez důvodu sjednaného ve smlouvě.“* Obchodní podmínky tedy v tomto smyslu musí obsahovat jasně, určitě a srozumitelně definovaný důvod, za nichž mohou být tyto obchodní podmínky jednostranně měněny; jinak řečeno musí být dána jasně stanovená pravidla, za nichž může k takovým změnám docházet. Žádný takový důvod však v rámci obchodních podmínek ze dne 1. ledna 2010 vymezen není a jedna ze stran smluvního vztahu se tak staví do pozice, kdy pouze na základě své libovůle může jakkoli jednostranně měnit

obsah závazkového smluvního vztahu.

Takový postup je v příkrém rozporu se zásadou rovného postavení účastníků občanskoprávních vztahů, vyjádřenou v ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ObčZ“). Při změně obchodních podmínek je pro druhou stranu závazné jejich nové znění jen, když s nimi projeví druhá strana souhlas. Podle kogentní zákonné úpravy (§ 493 ObčZ) nelze závazkový vztah měnit bez souhlasu jeho stran, což je mimo jiné projevem zásady *pacta sunt servanda*. Podle § 44 odst. 1 *in fine* ObčZ platí, že mlčení nebo nečinnost samy o sobě neznamenají přijetí návrhu, i když návrh upozorňoval, že takto budou vykládány. Podle § 35 odst. 1 ObčZ může být projev vůle učiněn jednáním nebo opomenutím; může se stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevit. Za konkludentní projev však není možno bez dalšího považovat opomenutí ve formě mlčení či jiné nečinnosti. Obecně tak platí zásada *qui tacet, considerare non videtur*.

Článek VII. bod 1. OPD je proto ve smyslu ustanovení § 39 ObčZ, který stanoví, že neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí dobrým mravům, třeba považovat za neplatný.

Z výše uvedených důvodů Energetický regulační úřad na posuzovaný případ aplikoval obchodní podmínky dodávky elektřiny ze sítí nízkého napětí, účinné od 1. ledna 2010, které byly k návrhům smluv o sdružených službách dodávky elektřiny přiloženy, neboť k následné změně obsahu smluvních závazků nedošlo. Tímto se rovněž stala argumentace odpůrce článkem IV. odst. 3 obchodních podmínek ze dne 5. ledna 2012 bezpředmětnou.

Navrhovatel pro obě odběrná místa požadoval produkt s garancí nejnižší ceny elektřiny. Ačkoli není přímo ve smlouvě o sdružených službách dodávky elektřiny uvedeno datum ukončení dodávky, kdy se má za to, že smlouva je uzavřena na dobu neurčitou (srov. článek I. bod 3 obchodních podmínek), je třeba článek IV. bod 4., který výslovně zakotvuje, „že požaduje-li zákazník produkt s garancí nejnižší ceny elektřiny, je smlouva uzavřena na dobu 24 měsíců. Dodavatel garantuje zákazníkovi po dobu platnosti smlouvy nižší cenu elektřiny ...“, považovat za ustanovení speciální. Z těchto okolností je patrné, že za daného stavu věci závazkové vztahy s předmětem dodávky elektřiny do odběrného místa č. [REDAKCE] na adrese [REDAKCE], a odběrného místa č. [REDAKCE] na adrese [REDAKCE], založené smlouvami o sdružených službách dodávky elektřiny, byly sjednány na dobu určitou, a to na 24 měsíců ode dne platnosti smluv, tj. od 30. srpna 2010.

Existence práv a povinností může být vázána na určitou, předem stanovenou dobu. Právní vztahy založené na dobu určitou zanikají zásadně uplynutím doby (§ 578 ObčZ). Spolu s právním vztahem zanikají zásadně i všechna práva a povinnosti tvořící jeho obsah. K zániku práva dochází samotným uplynutím doby, není třeba žádné další právní skutečnosti, a to s účinky *ex nunc*, tedy k okamžiku uplynutí doby. Doba trvání práva může být

prodloužena (prolongace), kdy v takovém případě právo trvá dále do konce prodloužené doby (nedochází tedy k jeho zániku a opětovnému vzniku).

Podle článku III. bodu 8. OPD platí, že „*je-li smlouva uzavřena na dobu určitou, nejméně však na 12 měsíců, a zákazník ve lhůtě tří měsíců před uplynutím doby, na kterou byla uzavřena, neoznámí dodavateli písemnou formou, že trvá na jejím ukončení, smlouva se automaticky mění na smlouvu na dobu určitou se shodným závazkem z původní smlouvy min. však na 12 měsíců*“.

Navrhovatel v průběhu správního řízení doložil výpověď ze dne 29. května 2012, kterou jednostranně projevil vůli smluvní vztahy s předmětem dodávky elektřiny do odběrného místa č. [REDAKCE] a odběrného místa č. [REDAKCE] ukončit s účinností ke dni 30. srpna 2012. Zákon pro přípustnost výpovědi smlouvy požaduje splnění dvou kumulativně daných podmínek. Smlouva musí být sjednána na dobu neurčitou a předmětem smlouvy musí být závazek k nepřetržité nebo opakované činnosti nebo závazek zdržet se určité činnosti nebo strpět určitou činnost. Smlouvy uzavřené na dobu určitou nelze v zásadě vypovědět. Ze smlouvy nebo právního předpisu může však pro možnost výpovědi vyplývat něco jiného. Protože není naplněn předpoklad sjednání závazkového vztahu na dobu neurčitou, přičemž ani z obsahu smluvního závazku (dohody stran) nevyplývá možnost jednostranné výpovědi u smluvního vztahu založeného na dobu určitou, nelze v posuzované věci institut výpovědi použít.

Právní úkon navrhovatele proto nelze kvalifikovat jako „výpověď“ podle ustanovení § 582 ObčZ, nýbrž je o ní třeba uvažovat jako o písemném oznámení ve smyslu čl. III. bodu 8. obchodních podmínek, kterým navrhovatel trvá na „neprodloužení“ předmětných smluvních vztahů. Je patrné, že navrhovatel (jako zákazník) způsobem nevzbuzujícím pochybnost projevil skutečnou vůli směřující k ukončení, resp. neprodloužení smluvních vztahů, jejichž předmětem byla dodávka elektřiny, s odpůrcem. Lze proto uzavřít, že posuzované právní vztahy založené na dobu určitou (24 měsíců) zanikly uplynutím doby - ve smyslu pravidel pro počítání času - ke dni 30. srpna 2012.

III. Závěr

Podle § 141 odst. 4 správního řádu ve sporném řízení vychází správní orgán z důkazů, které byly účastníky navrženy. Pokud navržené důkazy nepostačují ke zjištění stavu věci, může správní orgán provést i důkazy jiné. Neoznačí-li účastníci důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází správní orgán při zjišťování stavu věci z důkazů, které byly provedeny. Správní orgán může též vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků.

Energetický regulační úřad při svém rozhodování přihlédl k podkladům a důkazům založeným ve správním spisu, zejména provedl důkazy listinami, a to smlouvou o sdružených službách dodávky elektřiny pro odběrné místo č. [REDAKCE] na adrese [REDAKCE], smlouvou o sdružených službách dodávky elektřiny pro odběrné místo č. [REDAKCE] na adrese [REDAKCE], obchodními podmínkami dodávky elektřiny ze sítí [REDAKCE]

nízkého napětí (účinnými od 1. ledna 2010), výpovědí smlouvy ze dne 29. května 2012, písemným vyjádřením odpůrce ze dne 5. června 2012, a písemností navrhovatele ze dne 17. července 2012.

Podle § 141 odst. 7 správního řádu platí, že rozhodnutím ve sporném řízení správní orgán návrhu zcela, popřípadě zčásti vyhoví, anebo jej zamítne, popřípadě ve zbylé části zamítne.

V daném případě bylo prokázáno, že [redacted], způsobem nevzbuzujícím pochybnost vyjádřil vůli spočívající v nesouhlasu s prolongací smluv o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 30. srpna 2010, uzavřených mezi [redacted] jako zákazníkem, a společností CENTROPOL ENERGY, a.s., se sídlem Vaníčkova 1594/1, PSČ 400 01 Ústí nad Labem, IČ: 254 58 302, jako držitelem licence na obchod s elektřinou, na dobu určitou, tj. 24 měsíců od doby jejich platnosti (počítáno ode dne 30. srpna 2010), proto právní vztahy s předmětem dodávky elektřiny do odběrného místa č. [redacted] na adrese [redacted], a odběrného místa č. [redacted] na adrese [redacted], zanikly uplynutím doby ke dni 30. srpna 2012.

Vzhledem ke skutkovým zjištěním, aplikaci a interpretaci právních norem, Energetický regulační úřad rozhodl tak, že návrhu [redacted], ze dne 24. září 2012, vyhověl.

P o u č e n í o o p r a v n ě m p r o s t ř e d k u :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad k předsedkyni Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu.

Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

[*Otisk úředního razítka*]

M g r. Z d e n ě k Z d v i h a l, v. r.
oprávněná úřední osoba
odbor schvalovacích a sporných řízení

Rozdělovník: [redacted]

CENTROPOL ENERGY, a.s.